

Den 19 september säger Göran Lambertz till Expressens Eva-Lisa Wallin att mejlen inte är offentliga. "...Men jag vill ändå inte undanhålla dem för er, för undanhåller jag dem så tror man att någonting är skumt". Foto: Olle Sporrang

DOKUMENT: Så kom Quick-mejlen ut i ljuset

Först vägrade Göran Lambertz lämna ut sin mejlväxling med Quick-utredarna till Expressen.

Sedan ändrade han sig.

Efter kritikstormen är han nu upprörd.

I ett mejl till Quick-utredarna skriver han att Expressen aldrig borde ha publicerat de avslöjande mejlen - trots att han själv valde att lämna ut dem.

Här är hela historien om hur mejlen som hela Sverige talar om nådde dagens ljus.

Den 14 augusti kom journalisten Hannes Råstams bok "Fallet Thomas Quick: Att skapa en seriemördare" ut på Ordfronts förlag.

Debatten om Quick - som numera heter Sture Bergwall - tog ny fart och Göran Lambertz, före detta JK och i dag justitieråd och domare i Högsta domstolen, var en av debattörerna.

Den 20 augusti publicerade han en artikel på Dagens Nyheters debattsida med fem omständigheter som han hävdade är svåra att bortförklara för dem som tror att Thomas Quick är oskyldig.

TURERNA KRING LAMBERTZ QUICK-UTSPEL

Ifrågasätter de friande domarna

Expressen skriver att Göran Lambertz, tidigare justitiekansler, anser att det finns övertygande bevis för att Thomas Quick är skyldig till mord i minst två av fallen, där det kommit friande dom. "Jag anser det riktigt i detta fall", säger Lambertz. Leif GW Persson går direkt till attack: "De här domarna är en juridisk härdsmläta och han är en del av haveriet."

Storbråk med Leif GW i tv

Göran Lambertz och Leif GW Persson hamnar i storbråk i SVT:s "Aktuellt" när de debatterar Thomas Quick. Det slutar med att GW säger upp vänskapen med Lambertz. "Han framstår som en enastående formidabel fåne", säger Leif GW Persson. Göran Lambertz kontrar: "Det är oerhört barnsligt."

Borgström mot Guillo

Publicistklubben (PK) kallar till debatt. Den ende ledande Quick-debattör som saknas är Leif GW Persson. Thomas Quicks före advokat Claes Borgström - som fått mycket kritik för sitt försvarsarbete - passar då på att ge igen: "Sanningen vet bara Gud, Jan Guillo och Leif GW Persson."

Missmodig efter boken

Expressen avslöjar Lambertz Quickmejl. I ett e-mejl till åklagaren Christer van der Kwast ger han ett närmast uppgivet intryck. Han har läst ut Hannes Råstams bok och "är lite missmodig". Han skriver sedan: "Ska jag vara ärlig känns det som om han mer eller mindre pulvriserat alla våra 'obestridliga fakta'."

Lambertz sa i samtal med en Expressenreporter att hans utredning innehåller sammanlagt 17 punkter. Men han vägrade att lämna ut sin sammanställning eftersom den var ett "internt arbetsmaterial", som han uttryckte sig i tidningen den 22 september. Han sa också att punkterna inte var helt klara, utan under "kvalitetssäkring" hos Quickåklagaren Christer van der Kwast.

1 Göran Lambertz säger nej

Expressen beslöt sig att ta reda på vad denna "kvalitetssäkring" egentligen innebar. Vad hade Göran Lambertz egentligen för relation till just de personer han 2006 som JK friade efter en rekordsnabb granskning av de fällande Quick-domarna?

Samma dag - den 22 augusti 2012 - klockan 15.21 skickar Expressens reporter Eva-Lisa Wallin ett mejl till registratören vid högsta domstolen där hon begär ut en förteckning över all in- och utgående post till Göran Lambertz.

Hon hänvisar till den grundlagsskyddade offentlighetsprincipen, "*en av hörnstenarna i ett demokratiskt samhälle*", som det står på regeringens hemsida.

Offentlighetsprincipen berör myndigheter och andra allmänna organ. Den finns till för att medborgare ska kunna ha insikt i hur myndigheter sköter sina uppdrag och hanterar sina pengar med tanke på att verksamheten finansieras med skattemedel.

Grundprincipen är att vem som helst, utan att behöva uppge sitt namn, ska kunna begära ut handlingar som finns hos en svensk myndighet.

Nils Funcke, tryckfrihetsexpert och sekreterare i Yttrandefrihetskommittén, där Göran Lambertz för övrigt är ordförande, förklarar:

- Ett e-brev är definitivt en handling, ett papper med skrift, en morakniv som lämnas in för analys på SKL - som bär exempelvis på DNA - är också, i lagens mening, en handling. Det går ju inte att begära ut kniven, däremot kan myndigheten vara skyldig att lämna ut uppgifter som man hämtat från kniven.

Det går också, enligt Nils Funcke, att begära ut och få ta del av sekretessbelagda handlingar hos en myndighet. Men det kan vara förenat med ett förbehåll.

Tillbaka till eftermiddagen den 22 augusti, dagen då Expressens reporter begär att få ta del Göran Lambertz mejlkorrespondens.

Vid 17.30 mejlar Göran Lambertz själv till Eva-Lisa Wallin. Han skriver att han inte kommer att lämna ut mejlväxlingen som han haft med van der Kwast, Seppo Penttinen och Gubb Jan Stigson.

"De allra flesta mejl i Quick-ärendet rör mig i min egenskap av f.d. JK och är därför inte allmänna handlingar här. Dom kommer jag därför inte att lämna ut. (Det gäller t.ex. ett stort antal mejl mellan mig å ena sidan och Seppo Penttinen och Christer van der Kwast å den andra sidan.)"

Han förklarar att Expressens reporter kan få ett skriftligt beslut om tidningen vill överklaga hans nej.

"Om du vill ifrågasätta att jag inte lämnar ut alla mejlen i Quick-ärendet tror jag att den som ska fatta ett överklagbart beslut i saken är HD:s kanslichef Unto Komujärvi."

Senare på kvällen den 22 augusti - vid 20.20 - kommer ytterligare ett mejl där han konstaterar att utlämnade av endast en förteckning över mejlen inte borde innebära något problem och skickar vidare frågan till HD:s administrativa avdelning.

Den 23 och 27 augusti mejlar HD:s kanslichef Unto Komujärvi Expressen e-postloggarna med Göran Lambertz mejlkorrespondens, alltså bara listor över vilka Lambertz mejlat med, inte mejlens innehåll.

Den 10 september begär Eva-Lisa Wallin, med ledning av loggarna, ut de mejl som skickats till Lambertz från van der Kwast, Seppo Penttinen, journalisten Gubb Jan Stigson och advokat Claes Borgström.

2 Göran Lambertz ändrar sig

Den 14 september tycks Göran Lambertz ha ändrat sig. HD:s kansli meddelar via telefon att man under dagen kommer att mejla över en del av de begärda mejlen.

Kansliets personal ringer till reportern Evalisa Wallin - som för dagen är ledig - och meddelar att man nu mejlar en pdf-fil med Göran Lambertz mejl.

En separat faktura kommer också att skickas då handlingen överstiger de nio sidor som är gratis.

Vid 15-tiden på eftermiddagen den 14 september landar den 138 sidor omfattande pdf-filen i reporterens mejlkorg.

Den 17 september begär Eva-Lisa Wallin så ut de mejl som Lambertz själv skickat till dem som jobbat med Quick-utredningarna - och dagen därpå lämnar HD:s kansli ut även den mejlväxlingen till Expressen.

3 Lambertz skickar en hälsning

Samma dag - den 18 september, och efter att Expressen fått all mejlväxling från HD - ber tidningens reporter att få intervju Lambertz om det som sägs i mejlen. Strax före intervjun skickar han ett sms till Expressens reporter:

"Innan vi talar vid kanske jag ska nämna att den korrespondens du fått ut är, enligt min uppfattning, icke allmänna handlingar. Jag har lämnat ut den för att ingen ska tro att jag har någonting att dölja. Därmed har jag överlämnat åt dig och tidningen att avgöra vad ni publicerar av det som jag anser vara icke offentligt material. Göran"

I onsdags - den 19 september - publicerar Expressen hela mejlkonversationen.

4 Göran Lambertz ändrar sig igen

Tidningen hinner knappt komma ut i handeln innan kritikstormen rasar mot Lambertz med krav på att han ska avgå som justitieråd.

Göran Lambertz meddelar då att han ändrat inställning om sina mejl - igen.

Det finns ytterligare mejl mellan honom och Quick-utredarna, men dem tänker han inte lämna ut, har han beslutat.

Till Expressens reporter Eva-Lisa Wallin säger Lambertz nu - om de mejl han redan lämnat ut:

- Jag har sagt som så att jag lämnar ut de här mejlen för att ni ska kunna bedöma innehållet i det och bestämma själva om ni vill publicera det. Min bedömning är att det här inte är offentliga handlingar, men jag vill ändå inte undanhålla dem för er, för undanhåller jag dem så tror man att det är någonting skumt.

Men det finns alltså fortfarande ett okänt antal mejl till och från van der Kwast, Seppo Penttinen, Claes Borgström och Gubb Jan Stigson som Göran Lambertz nu vägrar lämna ut.

I ett mejl som tycks vara sänt till Quick-utredarna - ett mejl som han skickar en kopia av till Expressens chefredaktör Thomas Mattsson och Aftonbladets chefredaktör Jan Helin - förklarar Lambertz att han efter Expressens publicering ändrat sig och nu väljer att i fortsättningen hemlighålla mejl om Quick-fallet, som han anser vara privata.

Han hävdar nu att Expressen "svikit" ett förtroende genom att publicera hans mejlkonversation med Quick-utredarna, som lämnades ut av HD:s kansli - efter hans godkännande - utan några som helst reservationer eller förbehåll:

Lambertz skriver:

"Hej, Som ni kanske har sett har Expressen i dag publicerat en hel del uppgifter ur våra mejl. Det handlar om mejl som jag har lämnat ut med den uttryckliga reservationen (framförd till Expressens reporter) att de enligt min mening inte var allmänna handlingar och att det därför fick vara tidningens ansvar om man ansåg att de ändå skulle publiceras.

På en ny framställning från Expressen, om ytterligare några mejl, har jag nu gett beskedet att de inte ska lämnas ut. Jag gör detta utifrån utgångspunkten att HD i fortsättningen bara ska lämna ut mejl som skulle kunna vara allmänna handlingar. Och det gäller inget av de nu aktuella. Jag motiverar min ändrade inställning med att Expressen har visat - genom sin publicering - att man har svikit det förtroende jag gav tidningen genom att lämna dem även privata mejl."

Expressens intervju med Lambertz som gjordes efter att Lambertz via HD:s kansli lämnat ut sin mejlkonversation bandades i sin helhet.

Lambertz säger där flera gånger:

- Jag lämnar ut dem för att, som jag säger, jag vill inte dölja någonting. Jag låter helt enkelt ansvaret för publiceringen bli Expressens.

Om varför han använder sin tjänstemejl för sådant som inte ingår i hans vanliga arbetsuppgifter svarar Lambertz i den bandade intervjun:

- Nej, men det är inte bra att använda privat mejl för sådant som ligger på gränsen och när man håller på och agerar som före detta JK och man är domare i högsta domstolen och alla klagar på en för att man gör det här fast man är domare i högsta domstolen - då tycker jag att man ska vara så öppen som man kan med det man säger.

Expressens avslöjanden om hur de inblandade i Quickutredningen kämpar för att rädda sitt anseende fortsatte även i går lördag. Men hjälp av grundlagens offentlighetsprincip har Expressen begärt ut även kriminalkommisarie Seppo Penttinens arbetsmejl vid länskriminalpolisen i Sundsvall. Under 90-talet var han Quicks förhørsledare. I ett mejl som Penttinen skrivit till Quickåklagaren Christer van der Kwast den 27 juli i år framgår hur han försökt att tysta den uttalat kritiske polismannen Jan Olsson som själv valde att hoppa av från en av utredningarna.

Huvudpersonen i Quick-dramat - som i dag återtagit sitt gamla namn Sture Bergwall - följer historien minut för minut inifrån sin cell på den rättspsykiatriska kliniken Säter i Dalarna. Under namnet Thomas Quick dömdes han för åtta mord mellan åren 1994

och 2001. Enligt domarna hade morden begåtts mellan 1976 och 1988. Fem svenska tingsrätter dömde honom till rättspsykiatrisk vård för de åtta morden.

Sedan han 2008 tagit tillbaka sina erkännanden har han efter resning friats för morden på Yvon Levi, 24, Johan Asplund, 11, och Therese Johannesen, 9.

Resningsprocesser pågår om de återstående fem morden han är dömd för.

- Man har ju förstått att Göran Lambertz har haft den här kontakten med både Kwast och de andra. Så är det ju. Sedan tycker jag att det är väldigt, väldigt bra att mejlen är publicerade. Man ser framför allt hur de har resonerat och det tycker jag är väldigt bra att det nu kommer fram, säger Sture Bergwall.

Av Roland Johansson
roland.johansson@expressen.se

Av Magnus Hellberg
magnus.hellberg@expressen.se

Av Christian Holmén
christian.holmen@expressen.se

Publicerad 23 sep 2012 09:42

Adress till denna artikel:

<http://www.expressen.se/nyheter/dokument/dokument-sa-kom-quick-mejlen-ut-i-ljuset>